

der i den største Maalestok fabrikeres i ganske smaa Bedrifter, af Haandværkere, Smede paa Landet og i Byerne og af smaa Fabrikanter, og her var der just en Veljighed, ved hvilken man kunde vise sin Villighed til at støtte den lille Bedrift; men der har man gjort det modsatte og vist den sin Kærlighed ved at svække den over for Udlandets Konkurrence, og det oven i Købet ved saadanne Nedsættelser, hvis Karakter jeg før har belyst. Jeg forstaa derfor ikke andet, end at den gode Vilje, man har haft til at støtte det lille Erhverv, er fuldstændig strandet. I den Række af Forslag, her foreligger, er der mange, der ville komme til at virke paa en ganske modsat Maade, nemlig til Støtte for det store Erhverv og gøre det høist vanskeligt for de smaa at konkurrere. Man har paa Møder i Landet, ogsaa her i Salen, tit talt store Ord mod Storindustrien og specielt mod den københavnske Storindustri. Jeg ser nu ikke rettere, end at en Del af de Toldsatser, som her foreligger, praktisk ville virke til at give denne store Industri en Apotekerbevilling af samme Slags som den, der blev foreslaaet for Bryggerierne gennem Olfakten. Paa samme Maade, som man søgte at ordne sig med de store Bryggerier, idet man sagde: I skulle afstaa noget af Eders Indtægt til Statskassen, men til Gengæld ville vi gennem Loven sikre Jer mod at faa ny Konkurrenter; ganske paa samme Maade komme mange af de Satser til at virke, som her foreslaas. Der er en Fejl, man har begaaet i hele dette Toldspørgsmaal — jeg tror, jeg har paa-talt det før —: Naar man fra Toldkommissionens Side ønskede at tage Bestemmelse om en Toldsat, tilkaldte man en af det paagældende Fags Spidser, en af Landets største Fabrikanter, Indehaveren af en af de ældste, mest kapitalstærke og bedst indarbejdede Forretninger — det var for saa vidt naturligt at man tænkte paa ham, fordi man kendte ham, han faldt mest i Øinene — og ham forelagde man da det Spørgsmaal: hvad kan du taale at faa din Beshyttelse nedsat med? Du kan vel gaa ned saa og saa mange Ore, du gaar næppe i Stykker for det? Saa fik man naaeste til Svar: Nej, ganske vist ville mine Indtægter blive en Del mindre, men jeg vil ikke gaa i Stykker, jeg vil nok kunne bestaa. Den Erklæring tager man da som Maalestok og slaar fast: Den paagældende Industri kan godt bestaa med den og den Nedsættelse. Men det, som sker, hvis man fører den saaledes beregnede Nedsættelse ud i Virkeligheden, er, at kun den store, særdeles velstillede og kapitalstærke Fabrikant kan bestaa. Man vil troste sig

paa samme Maade som de store Bryggere: Jeg bliver fri for ny Konkurrenter i Indlandet. Naar vi saaledes nedsætte Klædetolden fra 66 Ore til 48 Ore, er det meget muligt, at de store Fabrikker kunne klare sig, men det, jeg betragter som fuldstændig afgjort, er, at de smaa Fabrikker, som nu blomstre op i mange Provindsbyer, ofte vokse op med smaa Midler under vanskelige Forhold, men af hvilke nogle dog have arbejdet sig godt op, saaledes at de ere blevne til virkelige Konkurrenter for den egentlige Storindustri — for disse mindre Fabrikker vil det i Fremtiden være vanskeligt eller umuligt at klare sig. Det, der vil ske, er altsaa, at trods den gode Vilje, Flertallet har haft, vil dets Forslag kun virke bevarende for Storindustrien og særlig for den udfregne største, københavnske Industri, men det vil svække og vanskeliggøre det, som vi ellers pleje at ville fremme, nemlig Afdagen til ved mindre Kræfter paa Landet og i Provinsbyerne at skabe Industrier, der kunne tage Kampen op mod de for Resten saataallige virkelige storindustrielle Virksomheder, som vi have her i Landet. Det er dette, som gør Flertallets tilhyneladende maadeholdne Forslag saa utiltalende for mig, thi det er i stærk Strid med de Begreber, jeg har om, hvordan en Toldbeshyttelse skal virke. Naar jeg ved denne som ved tidligere Veljigheder har gjort mig til Talsmand for dette System, saa er det for at gøre det muligt, at der rundt om i Landet kan fremstaa et saa stort Antal Virksomheder som muligt og saa megen Konkurrence som muligt, dels for at Priserne derved kunne blive de mindst mulige for Forbrugerne, men navnlig for, at der gennem dette System kan staves Blads for saa mange som muligt i Landet, staves Blads ogsaa for Begyndere til at komme i Gang. Men et System, der kun vil lade de Fabrikker, som nu en Gang ere til, vegetere mere eller mindre tarveligt eller godt, medens det vil gøre det umuligt for ny Konkurrenter at rejse sig ved Siden af dem, det kan jeg ikke billige, selv om Forslagsstillernes Vilje har været nok saa god. — Jeg har her talt om Beshyttelses-toldsatserne i deres Helhed, og i Henhold til, hvad jeg har sagt, er jeg altsaa en Modstander af og vil tilraade, at man stemmer imod Flertallets Nedsættelser af disse Toldsatser. Jeg nærer naturligvis ikke Illusioner om, at det høje Ting vil følge min Anvisning; jeg tvivler ikke om, at det ærede Medlem for Røge (Alberty) havde Ret, naar han for nogen Tid siden udtalte de befendte Ord om de gode danske Mænd, der stode fast paa deres Meninger og ikke lode sig rokke af de